

BOEKEN

redactie: Henk Maassen (h.maassen@medischcontact.nl)

Internet

Vorige week ging het op deze pagina over 'kiezen in de zorg'. Vooral over het 'waarom' ervan. Twee recente boeken gaan over het 'hoe', om precies te zijn over de vraag waar patiënten/burgers informatie kunnen vinden om tot betrouwbare keuzen in de zorg te komen. Het voor de hand liggende antwoord luidt: internet. Twee boeken, het ene breed opgezet en diepgaand, het andere handig en betrekkelijk eenvoudig, bieden uitsluitel, en laten zien dat dit antwoord vooral bedrieglijk simpel is.

Wouter Keijser, arts en e-health-deskundige, schreef met *Online GezondheidsInformatie en LotgenotenContact* een omvangrijk handboek waarin hij een uitvoerige schets geeft van de wijze waarop online gezondheidsinformatie - *consumer health informatics* - zich de laatste jaren heeft ontwikkeld. Motor is *empowerment* van patiënten. Maar om dit te bereiken zijn nog wel wat hordes te nemen. Want bij patiënten kunnen op basis van de overvloed aan online informatie maar al te makkelijk zonnige beelden opkomen van dokters die de panacee in huis hebben voor zowat alle gezondheidsproblemen, die over schier onuitputtelijke mogelijkheden tot diagnostiek beschikken en zich vrijwel dagelijks op de hoogte houden van de meest recente vakliteratuur. Zo nu en dan hoor je het ook: dat patiënten steeds vaker de beste en meest innovatieve zorg eisen en liefst ook nog meteen. Een enkel kritisch woord van Keijser over wat daar mis mee is, had niet misstaan in zijn boek. Terwijl hij tegelijkertijd best wat minder had mogen uitweiden over feiten en fenomenen waarmee de lezers ongetwijfeld vertrouwd zullen zijn, zoals e-mail, mailinglijst, chatbox, webcam en telemedicine.

Volgens Keijser maakt aanvankelijke scepsis inmiddels plaats voor geleidelijke acceptatie van e-diensten zoals e-coaching, e-therapie en e-monitoring (bijvoorbeeld *disease selfmanagement*). Hij ziet zelfs een geslaagd huwelijk in het verscheid tussen online gezondheidsinformatie en het elektronisch patiëntendossier.

Keijser besteedt verder aandacht aan de mogelijkheden van internet als een betrekkelijk simpele manier om lotgevallen, ziektegeschiedenissen, informatiebronnen, adviezen enzovoort uit te wisselen en te delen.

Hij wil vooral een uitputtend overzicht geven en dat betekent dat hij letterlijk alles in kaart wil brengen: geschiedenis, theorie, stand van zaken. Dat is te begrijpen: ergens schrijft hij dat er ondanks recente aanpassingen in de verschillende medische opleidingen, voor training in het structureel gebruik van gedrukte of elektronische gezondheidsinformatie als instrument in patiëntencontacten nog steeds geen plaats is. Met andere woorden, zijn handboek vult een grote leemte. Zijn doelgroep is dienovereenkomstig breed: gezondheidsvoorlichters, medici, paramedici, public-health-professionals en medewerkers van patiëntenorganisaties. Dat hij zich daarbij soms uitdrukt in een wat stoeve stijl en verschillende hoofdstukken op dezelfde manier aanduidt, oogt wel wat slordig, maar is hem vergeven. Dit boek is pionierswerk.

Keijser's boek heeft ook een praktische kant, ofschoon die niet dominant is: zijn boek geeft bijvoorbeeld lijsten van websites waarop evidence-based informatie is te vinden.

Veel praktischer in dat opzicht is *Medische informatie zoeken op internet* van huisarts en NHG-medewerker Patrick Jansen. Een toegankelijke en heldere gids bij de speurtocht naar waardevolle websites. Sterkste punten van dit boek zijn de zoektips en vooral de TOTAAL-check, zoals de auteur dat noemt. De lezer leert met behulp van deze check alle gevonden informatie steeds te toetsen aan vier criteria: transparantie (Wie is de auteur? Wat zijn de bronnen? Voor wie is de tekst bedoeld? Is dat allemaal duidelijk aangegeven?), onafhankelijkheid (Wat is de doelstelling van de website? Zijn er sponsors?), toegankelijkheid en actualiteit. Met behulp van die check bespreekt Jansen vervolgens aan de hand van tal van sprekende voorbeelden websites met informatie over gezondheid, leefstijl en preventie, zelforgadviezen en -medicijnen, diagnose en behandelingen. Ook gaat hij in op de voors en tegens van consultering via internet.

Jansen heeft zijn boek geschreven omdat hij met enige regelmaat patiënten treft met vragen over de kwaliteit van de informatie die ze op het net hebben gevonden. Vaak kan hij de patiënt verwijzen naar betere websites. Liever zou hij de patiënt de mogelijkheid bieden deze informatie zelf te kunnen zoeken en beoordelen. Zijn boek kan daarbij een goede gids zijn.

Wouter A. Keijser, *Online GezondheidsInformatie en LotgenotenContact*, Wacoméd, ISBN 90 805666 2 4, 527 blz., 84,50 euro.

Patrick Jansen, *Medische informatie zoeken op internet*, Bruna, ISBN 90 229 5000 X, 189 blz., 14,95 euro.